

Precisions sobre la distribució de *Thumatha senex* (Hübner, 1808) a la Península Ibèrica (Lepidoptera: Arctiidae)

Remarks on the distribution of *Thumatha senex* (Hübner, 1808) in the Iberian Peninsula (Lepidoptera: Arctiidae)

Barry Goater¹, Ramon Macià² & Josep Ylla³

¹ «The Ridge», 27 Hiltngbury Road, Chandlers Ford, Hampshire, SO53 5SR, United Kingdom

² Passeig de la Generalitat, 18, 5è D; E-08500 Vic (Barcelona)

³ Urbanització Serrabonica; E-08503 Gurb de la Plana (Barcelona)

Key words: *Thumatha senex*, Arctiidae, Lepidoptera, Faunistics, Iberian Peninsula.

La recent publicació de la interessant troballa de *Thumatha senex*, per primera vegada a Catalunya, a la Reserva de Sebes, Flix (Ribera d'Ebre) (Pérez De-Gregorio 2003), és el que ha animat els autors a donar a conèixer una sèrie de citacions encara inèdites d'aquest petit lepidòpter en diferents localitats repartides per una extensa àrea de la Península Ibèrica. En tots els casos, els exemplars han estat detectats en acudir als paranys lluminosos, de llum actínica o de vapor de mercuri, utilitzats pels autors en les seves prospeccions.

Les dades concretes de les citacions són:

- Riu Arba, 6 km al sud de Biel (Saragossa) (30TXM68, 660 m), un exemplar, 29.V.1988 (B. Goater *leg.*).
- Golmayo, 5 km a l'oest de Sòria (Sòria) (30TWM32, 1.030 m), un exemplar, 19.VII.1989 (B. Goater *leg.*).
- Riofrío de Riaza (Segòvia) (30TVL66, 1.250 m), un exemplar, 29.VII.1989 (B. Goater *leg.*).
- Parador Nacional de Gredos, Sierra de Gredos (Àvila) (30TUK26, 1.650 m), un exemplar, 25.VI.1990 (J. Ylla & R. Macià *leg.*).
- Càmping Calonge, Lastras de Cuéllar (Segòvia) (30TVL07, 900 m), 3 ♂, 1 ♀, 5.VII.1998 (A. Blázquez *leg.*).

Les dades anteriors confirmen definitivament l'autenticitat de les antigues citacions ibèriques de *T. senex*, publicades ja fa més de 50 anys: Estépar (Burgos), 8.VII.1934 (R. Agenjo *leg.*) (Agenjo 1937); Hoyos del Espino (Àvila), entre finals de juny i finals de juliol del 1934 (H. Reisser *leg.*) (Reisser 1935), localitat situada a escassos quilòmetres del Parador Nacional de Gredos, i Riaño (Lleó), 30.VI.1946 (W. Marten *leg.*) (Agenjo 1951).

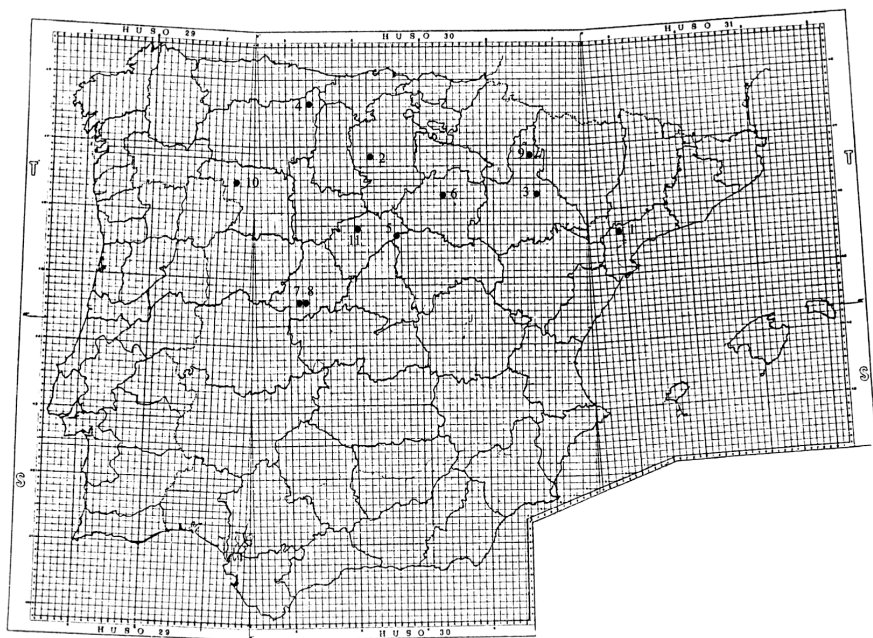

Fig. 1 Distribució de *Thumatha senex* (Hübner, 1808) a la Península Ibèrica (reticle UTM de 10 × 10 km). 1, Flix (Tarragona, 31TBF96); 2, Estepar (Burgos, 30TVM28); 3, Alfocea (Saragossa, 30TXM72); 4, Riaño (Lleó, 30TUN36); 5, Riofrío de Riaza (Segòvia, 30TVL66); 6, Golmayo (Sòria, 30TWM32); 7, Hoyos del Espino (Àvila, 30TUK16); 8, Parador de Gredos (Àvila, 30TUK26); 9, 6 km al sud de Biel (Saragossa, 30TXM68); 10, Sierra de la Culebra (Zamora, 29TQG24); 11, Lastras de Cuéllar (Segòvia, 30TVL07).

Així, considerant les altres tres citacions confirmades més recents, Alfocea (Saragossa) (Redondo 1990), Villadeciervos, Sierra de la Culebra (Zamora) (Jambrina *et al.* 2003) i Flix (Ribera d'Ebre) (Pérez De-Gregorio 2003), ja són onze les localitats ibèriques d'on es coneix la presència de *T. senex*. A la figura 1 se les localitza sobre el mapa de la Península utilitzant la xarxa UTM de 10 × 10 km.

Interessa deixar constància que Agenjo (1937) s'equivoca quan indica que la troballa de H. Reisser a Hoyos del Espino havia estat publicada a la revista *Entomologische Rundschau* (53, 1935-1936). En realitat, la publicació on Reisser la va donar a conèixer, l'any 1935, va ser *Verhandlungen der Zoologisch-Botanischen Gesellschaft in Wien*. Les dades completes d'aquesta referència consten a la bibliografia.

Finalment, tal com és acceptat de manera general, *T. senex* és una espècie característica d'aiguamolls i altres indrets paludícoles –com, per exemple, els prats humits, tan freqüents en nombroses localitats de la zona septentrional de la Península–, es pot esperar un futur increment del nombre de citacions a mesura que les prospeccions va-

Fig. 2 Aspecte de l'hàbitat i punt exacte on van ser capturats els exemplars de *Thumatha senex* (Hübner, 1808): **a**, Parador Nacional de Gredos, Sierra de Gredos (Àvila) (30TUK26, 1.650 m); **b**, Sierra de la Culebra (Zamora) (29TQG24, 852 m) [fotos: J. Ylla & R. Macià].

gin continuant. D'altra banda, el fet que els exemplars de *T. senex* experimentin una escassa atracció per la llum artificial (Marmet & Schmid 2000) fa suposar també una distribució geogràfica molt més extensa que no pas la coneguda actualment.

A la figura 2 es presenten dos exemples de prats humits corresponents a dos biòtops de *T. Senex* a la Península Ibèrica.

Els autors estan agraïts a Albert Masó per la seva col·laboració en l'obtenció de les coordenades UTM, a Jordi Dantart per la seva activa participació en la recerca de la bibliografia complicada de trobar, i a Àngel Blázquez per haver-nos proporcionat una de les citacions inèdites presentades.

Referències bibliogràfiques

- Agenjo, R. 1937. Subespecies nuevas de *Chelis maculosa* (Gern.) e *Hyphoraia dejeani* (Godt.) y notas sobre otros ártidos españoles (Lep. Arct.). *Boln Soc. esp. Hist. nat.*, 37: 51-62.
- Agenjo, R. 1951. Reseña de Capturas II. *Graellsia*, 9: 3-7.
- Jambrina, J. A., Garretas, V. A., Blázquez, A., Hernández-Roldán, J. & Santamaría, M.T. 2003. Catálogo actualizado y nuevos datos sobre la fauna lepidopterológica de Zamora (España) (Insecta: Lepidoptera). *SHILAP Revista lepid.*, 31 (121): 65-91.
- Marmet, P. & Schmid, J. 2000. Arctiidae-Barens Spinner. In: *Schmetterlinge und ihre Lebensraume*, Band 3. 914 pp. Lepidopterologen-Arbeitsgruppe. Pro Natura-Schweizerischer Bund für Naturschutz. Basel.
- Pérez De-Gregorio, J. J. 2003. *Thumatha senex* (Hübner, 1808) Arctiidae, Lithosiinae nou per a la fauna catalana. *Bull. Soc. Cat. Lep.*, 90: 53-54, lám.1, fig.1.
- Redondo, V.M. 1990. *Las Mariposas y falenas en Aragón: distribución y catálogo de especies*. 227 pp. Diputación General de Aragón. Departamento de Cultura y Educación, Zaragoza.
- Reisser, H. 1935. Reisebericht: Sierra de Gredos 1934. *Verh. zool.-bot. Ges. Wien*, 85: 121-125.
- Reisser, H. 1935-36. Neue Heteroceren aus der Sierra de Gredos, Ávila. *Ent. Rdsch.*, 53 (1935) (3): 37-42, (4): 60-63, (5): 77-80, (6): 89-93, (1936) (7): 106-109, (8): 125-128, (9): 135-138, (10): 145-147, (11): 152-155.

Data de recepció: 5 de desembre de 2003

Data d'acceptació: 7 de gener de 2004